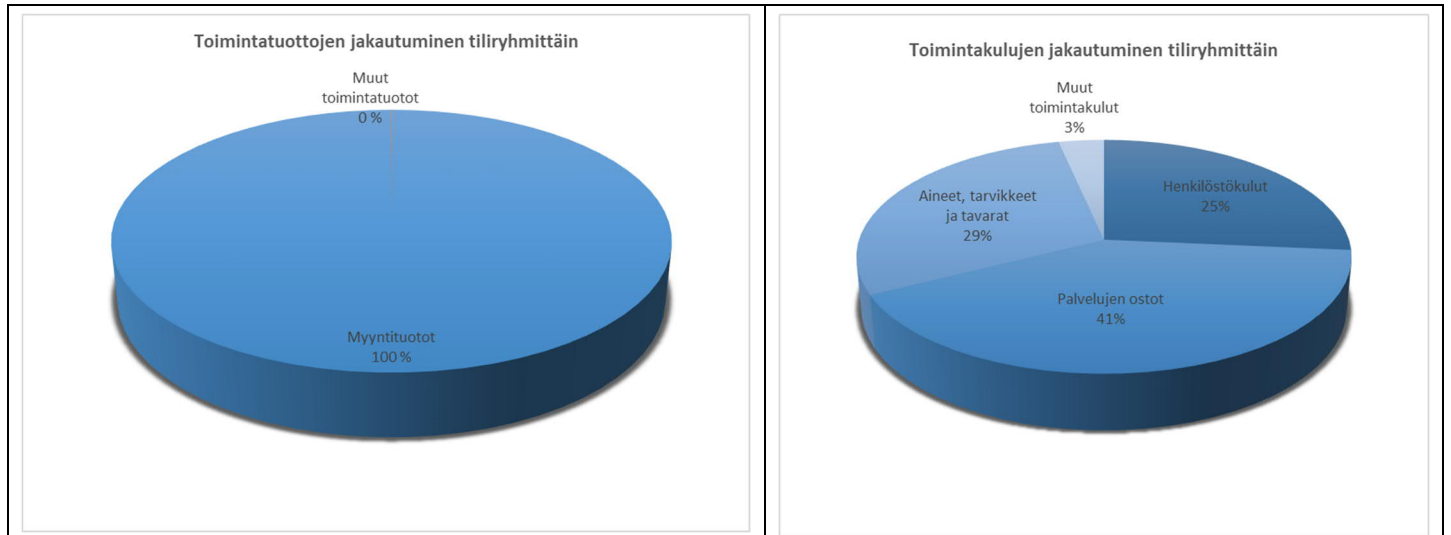

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen talousarvioesitys 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2024

Vastuuhenkilö: liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palvelu- yksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalouksiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi -kuntayhtymältä (myöhemmin KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojeluliikelaitos-kuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Erillisviemäroidyllä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Vesihuolto on Suomessa yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Toimintaympäristössä ei juurikaan tapahdu muutoksia. Vakautta ja toimintavarmuutta pidetään yllä mm. yhteistyön avulla naapurilaitosten kanssa.

Liikelaitoksen painopisteet ovat vesihuoltoverkoston suunnitteluttaminen, rakennuttaminen, verkoston hallinta ja kunnossapito sekä suunnitelmallinen saneeraustoiminta. Liikelaitoksella on yli 8300 kulutuspaikkaa (noin 36 000 asukasta), joille laitos toimittaa vesihuoltopalvelut, mm. antaa neuvontaa, tekee tonttijohtojen liitostyöt, hoitaa laskutuksen ja sopimusasiat.

Palvelusuunnitelma 2020–2024

Laskutettava vesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2011 lähtien johtuen mm. vähäisestä asukasmäärän kasvusta, asiakkaiden kulutustottumuksien muutoksesta ja vesikalusteiden kehittämisestä (vähävetisiä). Vaikka nyt rakennetaan paljon, tulevat asukkaat muutaman vuoden viiveellä.

Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2013 lähtien johtuen samoista syistä kuin talousveden puolella. Syntyvään jätevesimäärään vaikuttaa suuresti myös vuosittainen sademäärä (lisääntyvä vuoto- vesimäärä viemäreihin).

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (mm. Jokelan Peltokaaren ja Rykmentinpuiston) asuttamisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuihin ja liittymismaksuihin ei ole suunniteltu muutosta vielä vuodelle 2020, mutta perusmaksuja tarkistetaan vuoden 2020 aikana syynä mm. vesimittarityyppien muuttuminen. KUVESI nostaa

tukkuveden hintaa 1 s/m³ ja KUVES nostaa vuosimaksua 1,3 s/m³. Näiden korotuksen vaikutus on noin 80 000 €/v. Mikäli huleveden järjestämisen vastuurajat muuttuvat niin tämä tulee mahdollisesti vaikuttamaan huleveden ja jäteveden maksuihin.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. uudella henkilöresurssilla. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä tienperusparantamiseen.

Tavoitteet

Liikelaitoksen vuoden 2020 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

Liikelaitoksen vuoden 2020 perustavoitteet keskittyvät jätevesiviemäriin päätyvien vuotovesien vähentämiseen sekä vedenjakelun ja veden laadun varmistamiseen.

- Saneeraustoiminnan uudelleen organisointi uuden henkilöresurssin myötä (tämä siirtyy vuodelta 2019 koska emme ole onnistuneet täyttämään uutta vakanssia).
  - Mittari: uusi saneerauksen toteuttamisen toimintamalli on kehitetty ja toiminnassa
- Vesihuoltolaitoksen asiakastietojärjestelmien kartoitus, vertailu ja mahdollinen uusiminen
  - Mittari: kartoitus ja vertailu tehty ja jatkosuunnitelma laadittu

Riskiarvio

Jatkuva verkoston, vesilaitteiden ja jätevedenpumppaamoiden kunnossapidon ja hoidon tasonlasku kustannussäästöjen/henkilöresurssipulan vuoksi johtaa omaisuuden perustilan heikkenemiseen ja korjausvelan kasvamiseen. Tasonlaskun myötä vaurioitumisherkkyys kasvaa aiheuttaen riskin vesihuollon toimintavarmuudelle.

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle.

Kustannukset ovat vuosittain 100 000– 200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäisten työtehtävät ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 100 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma 2020

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Liikelaitos jatkaa vesihuollon hankeinsinöörin hakua ja mahdollisesti muuttaa viran työsuhteeksi.

Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 2 työntekijä vuoden 2019 loppuun mennessä.

Investointisuunnitelma 2020–2024

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä KETEK:n kanssa kunnallistekniikan rakentamishojelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2020 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuisto ja Lahelanpelto II) rakennuttamista.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotis saneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoinut vuosittain 600 000–800 000 euroa (lähivuosina tarve nousee 1–2 miljoonaan euroon).

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2015) mukaisesti. Vuoden 2017 ja 2018 aikana saimme viimeiset isommat haja-asutusalueet rakennettua. Tulevat mahdolliset alueet ovat pienempiä ja niihin käytetään 75 %-liittymishalukkuussääntöä. Näiden alueiden rakentamispäätöksessä ja -tavassa on otettu ja tullaan ottamaan huomioon uusi vesihuoltolaki sekä haja-asutuksen jätevesiasetus. Lakimuutokset vaikuttavat haja-asutusalueen vesihuoltoverkoston rakentamisen kannattavuuteen ja rakentamispäätöksiin.

Eläkeikä täyttyy vuosina 2018–2026

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Yhteensä
1	1	0	0	0	0	1	1	4

Investoinnit

Vesihuoltoliikelaitos	suunnitelmavuodet 1000€						
	TP 2018	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Menojen erittely alueittain							
U, ETELÄ-TUUSULA	-3636	-2 400	-1 060 000	-2 600	-1 800	-1 200	-1 300
U, JOKELA	-1156	-600	-1 000 000	-500	-200	-300	-630
U, KELLOKOSKI	-183	-1100	-240 000	-400	-100	-70	-70
U, K, MUUT KOHTEET	-1 099	-4 100	-1 250 000	-1 700	-1 700	-1 230	-1 200
MENOT	-6 074	-5 964	-2 650 000	-5 200	-3 800	-2 800	-3 200
TULOT							
Rahoitusosuudet Ely-keskus	32						
Littymismaksut	665	800	800 000	800	800	800	800
Nettomeno	-5 377	-5 164	-1 850 000	-4 400	-3 000	-2 000	-2 400

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

Selite	TP 2018	TS2019	TS2020	TS2021	TS 2022	TS 2023	TS2024
TUNNUSLUVUT							
laskutettu vesi m ³	1 892 565	1 950 000	1 969 500	1 989 195	2 009 087	2 029 178	2 049 470
€/m ³	1,35						
käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
vesijohtoverkoston pituus km	364	392	396	400	404	408	412
mittaamaton vesi %	14 %	15	15	14	14	13	14
laskutettu jätevesi m ³	1 937 308	1 900 000	1 940 000	1 945 000	1 964 450	1 984 095	2 003 935
€/m ³	1,45						
käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80
jätevesiverkoston pituus km	372	388	392	396	400	404	408
sadevesiverkoston pituus	150	146	146	146	146	146	146
vuotovesi %	30 %	43	40	39	38	37	37
Saneeraus							
vesijohto m		500	500	500	500	500	500
jätevesiviemäri m		3000	3000	3000	3000	3000	3000
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/0	2/50	2/50	2/50	3/50	2/50	2/50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7 201	6 991	7 166	7 223	7 280	7 338	7 397
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 628	-4 091	-4 152	-4 235	-4 299	-4 342	-4 386
Valmistus omaan käyttöön	30	54	54	54	54	54	54
TOIMINTAKATE, S*	3 603	2 954	3 068	3 042	3 035	3 050	3 065
Henkilöstömäärä:	16	17	17	17	17	17	17
Määrärahan muutos %	-8,1 %	3,60 %	1,49 %	2,00 %	1,51 %	1,00 %	1,01 %
Määrärahan muutos euroina	321	-142	-61	-83	-64	-43	-44

S* = sitova tavoite

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS							
TUOSLASKELMA	euro	euro	euro	TS (1000 €)			
	TP 2018	TAE 2019	TAE 2020	2021	2022	2023	2024
LIIVEVAIHTO	7 191 638	6 988 000	7 163 000	7 220	7 277	7 335	7 394
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	6 514 106	6 450 000	6 610 000	6 663	6 716	6 770	6 824
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	358 949	365 000	370 000	373	376	379	382
Liiketoiminnan muut myyntituotot	149 353	173 000	143 000	144	145	146	148
Liiketoiminnan muut myyntituotot (sisäiset)	169 230		40 000	40	40	40	40
Liiketoiminnan muut tuotot	9 521	2 500	3 000	3	3	3	3
Liiketoiminnan muut tuotot (sisäiset)				0			
Valmistus omaan käyttöön	29 539	54 000	54 000	54	54	54	54
Materiaalit ja palvelut	-2 592 142	-2 954 183	-2 930 676	-2 994	-3 024	-3 055	-3 084
Aineet, tarvikkeet ja tavarat(ulkoiset)	-1 061 661	-1 169 500	-1 150 000	-1 156	-1 168	-1 179	-1 191
Aineet, tarvikkeet ja tavarat(sisäiset)	-168 707	-32 000	-40 000	-40	-41	-41	-41
Varaston lisäys (+) tai vähennys (-)	-7						
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-1 101 845	-1 488 700	-1 516 000	-1 524	-1 539	-1 555	-1 570
Palvelujen ostot (sisäiset)	-259 922	-263 983	-224 676	-274	-277	-280	-282
Henkilöstökulut	-902 007	-985 129	-1 081 707	-1 101	-1 134	-1 145	-1 157
Palkat ja palkkiot	-741 076	-785 176	-883 476	-910	-937	-947	-956
Henkilösivukulut	-160 931	-199 953	-198 231	-191	-196	-198	-201
Eläkekulut	-135 101	-171 122	-166 064	-158	-162	-164	-166
Muut henkilösivukulut	-25 830	-28 831	-32 167	-33	-34	-34	-35
Poistot ja arvonalennukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 560 376	-1 743 454	-1 649 000	-1 917	-1 776	-2 010	-1 883
Liiketoiminnan muut kulut	-134 023	-151 222	-139 309	-141	-142	-144	-145
Liiketoiminnan muut kulut(ulkoiset)	-61 813	-78 600	-70 100	-71	-72	-72	-73
Liiketoiminnan muut kulut(sisäiset)	-72 210	-72 622	-69 209	-70	-71	-71	-72
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	2 042 150	1 210 512	1 419 308	1 125	1 259	1 040	1 182
Rahoitustuotot ja -kulut							
Muut rahoitustuotot	1604						
Muut rahoituskulut	-7						
Liikel.korvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 556 247	723 012	931 808	637	771	552	694
Varausten ja rahastojen muutokset							
Poistoeron muutos							
Poistoeron lisäys (-)			-50 000	-500	-550		
Varausten muutos							
Varausten lisäys (-)							
Varausten vähennys (+)			50 000	500	550		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 556 247	723 012	931 808	637	771	552	694
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT							
Sijoitetun pääoman tuotto, %	9,9	1,2	2,1	0,7	1,2	0,3	0,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	9,9	1,2	2,1	0,7	1,2	0,3	0,9
Voitto, %	22	10	13	9	11	8	9
RAHOITUSLASKELMA	euro	euro	euro	TS (1000 €)			
	TP 2018	TAE 2019	TAE 2020	2021	2022	2023	2024
Toiminnan rahavirta							
Tulorahoitus	3 116 623	2 466 466	2 093 308	2 067	2 060	2 075	2 090
Liikeyljäämä	2 042 150	1 210 512	931 808	637	771	552	694
Poistot ja arvonalentumiset	1 560 376	1 743 454	1 649 000	1 917	1 776	2 010	1 883
Rahoitustuotot ja -kulut							
Liikel. korvaus peruspääomasta(sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
Muut tulorahoituksen korjaukset	1 597						
Investointien rahavirta	-6 041 957	-4 100 000	-2 650 000	-5 200	-3 800	-2 800	-3 200
Investointimenot	-6 073 604	-4 100 000	-2 650 000	-5 200	-3 800	-2 800	-3 200
Rahoitusosuudet investointimenoihin	31 647						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 925 334	-1 633 534	-556 692	-3 133	-1 740	-725	-1 110
Rahoituksen rahavirta	2 925 334	1 633 534	556 692	3 133	1 740	725	1 110
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos	-61 998						
Lyhytaikaisten saamisten muutos	1 254 020	833 534	-243 308	2 333	940	-75	310
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen	1 733 312	800 000	800 000	800	800	800	800
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	0	0	0